

СТАНОВИЩЕ

Относно: дисертационен труд на **Радослава Иванова Бекова**, за получаване на образователната и научна степен “Доктор”, по професионално направление 4.3 Биологически науки, специалност „Хидробиология – Ихтиология“ .

Тема: „БИОЛОГИЯ И СЪСТОЯНИЕ НА ПОПУЛАЦИИТЕ НА ЧЕРНОМОРСКИ КЕФАЛОВИ РИБИ (СЕМ. MUGILIDAE) ОТ БЪЛГАРСКИТЕ АКВАТОРИИ“

Научен ръководител: доц. д-р Галерида Райкова

Дал становието: проф., д-р Светослав Герасимов Цветков

Документация и процедурни материали: Разглежданият дисертационен труд е съобразена с изискванията на Закона за придобиване на образователна научна степен “доктор” и с правилника на Софийски университет „Свети Климент Охридски“.

Кратки биографични данни: за докторантката се предполага, че ще се дадат от научния ръководител и рецензентите.

Обект на труда са три основни вида кефалови риби на Черно море: Морски кефал (*Mugil cephalus* (L.)), Платерина (*Liza aurata*, Risso 1810 и Илария – *Liza aurata*, Risso 1810).

Актуалност и значимост на залегналите проблеми в дисертационния труд.

Актуалността може да се обоснове в две направления:

- Стопанското значение на изследваните видове и проблема с намаляване на тяхното ресурсно значение в Черно море;
- Разширяване обсега на методическия подход на Олива-Живков в популационната биология на рибите в България, чрез прилагането му, за първи път при видове в солени води.

Налице е също важното изискване за качествата на докторнта, доколко е информиран за изследванията провеждани преди този труд. Индикатори за това са съдържанието и структурата на литературния обзор. Представена е кратка характеристика на Черноморските води и прилежащите езера, с акцент на тяхното хидрологично и хидрохимично състояние са определящи като екологоични условия за популациите на рибните съобщества, респективно на разглежданите кефалови видове. Специално внимание е отделено на състоянието и статистиката на уловите не само в Черно море, но и в световен мащаб – фиг. 4, стр. 28.

Широката информираност на аспиранта по темата на дисертацията е подкрепена с посочените 338 заглавия и 4 вебстраници за данн на ИАРА, в литературния списък.

Ясно формулираната **цел** е в пълен синхрон със заглавието на дисертацията, а нейното изпълнение е обосновано чрез поставените 6 адекватни задачи за разрешаване.

Определените 10 пункта за пробонабиране (табл. 4 – стр. 36) са обективно разпределени по 5 за Северното и съответно за Южното Черноморие.

Надеждността на резултатите е гарантирана от обилния **материал** (15 700 прегледани люспи от 1207 екземпляра) и грамотно използваните, за 10 популационни показателя, **методи** на математическа обработка (39 до 50 стр.). Това е вторият показател за подготвеност на авторката за научна работа.

Структурата на „**Резултати и обсъждане**“ включва разглеждането, потделно за трите вида, на 5 основни популационни характеристики:

- Размерно-възрастова и плова структура;
- Закономерности и особености в темпа на растеж;
- Храна и хранене;
- Репродукция;
- Смъртност, оцеляемост и елиминация.

Тази основна глава на дисертацията е обогатена с 35 таблици и 31 фигури които улесняват обсъждането и дискусиата по отделните получени резултати за отделните показатели. Рационалната структура, добрия стил на изказ и професионален анализ на получените резултати са третия показател за подготвеност на Радослава Бекова за самостоятелна научно-изследователска работа.

На основата на получените резултати са изведени 15 точки обобщени резултати и изводи, които макар и да са съдържателни могат да се редуцират по брой.

Дисертационният труд завършва с 4 оригинални, 2 потвърдителни и 3 препоръчителни извода и препоръки за стопанисването на тези три ценни ресурсни Черноморски кефалови вида. Тези препоръки кореспондират с извършваните преулови в миналото и влошаване на екологичните условия за техните популации през последните десетилетия.

Представеният ми към комплекта документи „Автореферат“, отговаря на изискванията, но би било по-добре, номерацията на главите и разделите в него, да отговарят на тези в дисертационния труд.

Заключение

Дисертационният труд “Биология и състояние на популациите на Черноморски кефалови риби (сем. Mugilidae), от българските акватории“, е задълбочено и навременно изследване, за важна група ресурсни видове морски риби. Този труд е доказателство за

потенциала на Радослава Бекова като бъдещ ихтиолог. Същата отговаря напълно на изискванията на Закона за развитието на академичния състав във Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за неговото приложение в СУ „Кл. Охридски“.

Това ми дава основание за положителна оценка на дисертационния труд и препоръка към уважаемите членове на научното жури да подкрепят с положителен вот, присъждане на образователната и научна степен “Доктор” на **Радослава Иванова Бекова**.

София. 12. 09. 2016 г.

Подпис:

/проф., д-р Светослав Герасимов/